

ARKÆOLOG FOR EN DAG

Undervisningsforløb for indskoling
og mellemtrin

*Ide, tekst og billeder
af Sara Heil Jensen*

INTRO

“Arkæolog for en dag” er et forløb, som introducerer eleverne til arkæologi.

Arkæologi er studiet af de fysiske spor, fortiden har efterladt. Når man i sangen “Hvor smiler fagert den danske kyst” af Johannes V. Jensen synger “hvad hånden former, er åndens spor, er det præcis det, som arkæologien bygger på. Troen på, at det som mennesker skaber med deres hænder, de spor vi sætter os i verden, er en fysisk manifestation af tanker, drømme, ideer og adfærd.

Arkæologien er det håndværk, som bygger en bro mellem den fysiske og den tænkte verden. For mange mennesker, uanset alder, er der en stor fascination og glæde ved at grave noget op af jorden, som har ligget skjult i tusindvis af år. Men arkæologi er ikke en skattejagt- det er mere et detektivarbejde, hvor hvert eneste spor betyder noget.

Hvordan og hvorfor:

Gennem udforskning og samarbejde skal eleverne “udgrave” en grav, hvor et skellet, lavet af Mariekiks, har fået en række gravgaver med: De kan give et hint om, hvem den afdøde er.

Opgaven er et eksempel på reflektiv praksislæring, hvor eleverne gennem fire faser får en forståelse for, hvad arkæologi er, hvilken viden vi får gennem arkæologien, hvilke udfordringer den viden har, og hvordan vi fortolker og skaber fortællinger, om det vi finder.

De fire faser:

- 1. Det redegørende: Underviseren igangsætter: Intro, forforståelse, “sådan gør du”**
- 2. Det udforskende: Vi undersøger jorden, vi bruger vores redskaber.**
- 3. Det redegørende: Vi dokumenterer, vi beskriver, vi tegner**
- 4. Det præsenterede: Vi analyserer, vi tolker, vi beskriver vores resultater**

Mål:

- At vække den naturlige nysgerrighed: Hvad skjuler jorden?
- At arbejde sammen og lære at dele opdagelser og teknikker
- At skabe forståelse for tid og tidens nedbrydning: hvorfor overlever noget i jorden- hvorfor gør andet ikke?
- At skabe en fornemmelse af forholdet mellem mennesker og deres genstande: Hvad fortæller den afdødes gravgaver os?
- At skabe forståelse for at køn, alder og status afspejles i vores genstande

Du skal bruge:

- En opvaskebalje eller lignende pr 4 elever
- Helt alm pottemuld (70 L sæk)
- Nogle småsten eller leca-kugler
- Nogle ruller mariekiks
- Små genstande i plast- Playmobil objekter og dyr er glimrende
- Rulle snor
- Tape
- Faste pensler- alm. malerpensler fra billedkunst er fint
- Engangs teskeer i træ
- Forstøver sprayflasker
- Sorte spande til den jord, der graves væk

Derudover:

Blyanter

Udprintede ark af **Udgravningsrapport** og **Udgravningstegning**. Du finder disse to ark bagerst i hæftet.

SÅDAN GØR DU:

1

Dagen før: Spred et 4 cm lag af muld i hver balje

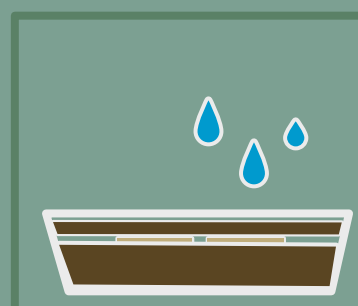
2

Form en menneskekrop af mariekiks og placer den forsigtigt på muldlaget

Læg objekter/gravgaver/sten omkring kroppen

3

Dæk det hele med 2-3 cm muld

Vand nu hele kassen forsigtigt-Jorden skal "sætte sig" men ikke svuppe

Lærervejledning

På selve dagen:

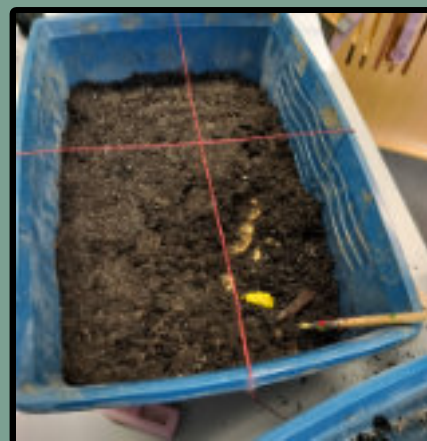
Lav Tegnelinjer:

Over baljen laves et kryds af snore, som vist på billedet - sæt det godt fast med tape på siderne.

Snoren deler kassen i 4 felter. Hvert felt er et udgravningsfelt. Eleverne skal udgrave 1 felt hver.

Udprint 1 stk udgravningsrapport pr kasse

Udprint 1 stk udgravningstegning pr kasse

- Lav grupper af 4 elever
- Giv hver gruppe en balje, pensler, 4 graveskeer
- Giv hver gruppe 1. stk udgravningsrapport
- Giv hver gruppe 1. stk udgravningstegning
- Giv hver gruppe vejledningen " Håndbog for feltarkæologer"
- Giv hver gruppe en spand til overskydende jord

Eleverne skal nu i fællesskab udgrave " Graven". De skal hver udgrave deres eget kvadrat. De må kun bruge graveskeerne og penslerne. De kan forsigtigt spraye vand på deres fund for at få det til at fremstå tydeligt i jorden.

Sådan skal eleverne udgrave:

- Fjern kun jorden ned til genstandene og kroppen- det skal være et horisontalt jævnt lag, alting ligger på.
- Fjern ikke mere jord, end nødvendigt. Grav aldrig dybere eller ind under genstandene og kroppen
- Undgå at skubbe til eller flytte på krop og genstande.
- Vær meget forsigtig med " kikse-skelletet" - knogler bliver utroligt sarte af at ligge i jorden.
- Tag ikke noget op af graven!

HÅNDBOG FOR FELT - ARKÆOLOGER

I dag skal I være arkæologer. En arkæolog er en person som prøver at forstå, hvordan vi mennesker levede for mange, mange år siden.

Faktisk for så længe siden, at der ikke findes bøger eller film fra den tid.

Alt der er tilbage, er de ting, de brugte.

Nogle gange er knoglerne tilbage. men ikke altid. Knogler forsvinder med tiden og bliver til jord.

Når et menneske dør, tror mange på, at vi lever videre et sted.

Derfor har vi mennesker altid begravet vores døde.

En begravelse er en måde, at sige farvel på. Det er en måde at dele sorgen på. Når vi føler sorg og savn, hjælper det at dele de følelser.

Vi laver et ritual. Vi giver ting med i graven. Ting som betød noget for dem. Ting som betyder noget for os.

Når arkæologer udgraver en grav, tænker de derfor på det menneske, som har levet. Og på dem, som har begravet det menneske.

Hvem var de?

Det skal I finde ud af i dag.

GODE RÅD TIL ARKÆOLOGEN

- Grav kun NED ned til tingene og kroppen-ikke under.
- Grav aldrig dybere eller ind under ting og krop
- Tag ikke noget op af graven!
- Skub ikke til eller flyt på det, du finder måden de ligger på, er vigtigt. Det kalder man "In Situ"= på stedet.
- Det er nemlig ikke kun vigtigt HVAD du finder, men også HVOR!
- Vær meget forsigtig med "skelettet" - knogler bliver bløde af at ligge i jorden.

Hvad fandt i?

- Brug Udgravningsrapporten
- I skal nu tegne. Brug Udgravningstegningen
- Sæt eller stil dig, så du kan se kassen oppefra.
- Tegn så præcist, du kan
- Det er vigtigt at alle detaljer kommer med- også sten i jorden.
- Når I allesammen har tegnet, skulle I gerne stå med en hel tegning af alt, som der findes i graven.

Hvad tror I, at I har fundet?

Er personen rig eller fattig?

Hvad lavede personen, da han/hun var i live?

Er det en mand eller kvinde?

Barn eller voksen?

Var der dyr med i graven?

Hvorfor tror I, at dyrene kom med?

Tegn en tegning af personen i graven

Hvordan så den person ud da han/hun levede?

1

Udgravningstegning

2

3

4

UDGRAVNINGSRAPPORT

JEG HAR FUNDET:

HVOR FANDT JEG DET:

**Dette forløb er udviklet og testet med 3X på
Skovvangskolen i Aarhus**

Elevvurderinger:

" Det gider vi godt igen"

"Jeg tror, jeg vil være arkæolog nu"

" Er det ægte jord"?